

А Н О Т А Ц І Я

1. **Спеціальність** - 192 «Будівництво та цивільна інженерія»
2. **Курс** – ІМ, **семестр** – І,
3. **Назва дисципліни** – Економіка, організація, управління природокористування в АПК
4. **Тип дисципліни** – обов'язкова
5. **Кількість кредитів** – 3
6. **Кількість модулів** – 2
7. **Кількість змістовних модулів** – 4
8. **Кількість годин:** всього - 90, лекції - 14, практичні - 30, самостійна робота – 46
9. **Курсова робота** –
10. **Методи навчання** – лекції, практичні роботи, самостійна робота
11. **Вид підсумкового контролю** – залік, **форма проведення** – комп'ютерне тестування, захист ПЗ,
12. **Критерії оцінювання** – рейтингове оцінювання з 100-бальною шкалою:
 - **вид контролю «залік»:** робота в семестрі – 85 балів; атестація -15 балів;
13. **Міждисциплінарні зв'язки:**
 - **які забезпечують** вивченням таких ОК як: Кошторисна справа у будівництві, економіка будівництва, теорія управління у будівництві., технічне та тарифне нормування, організація будівництва.
14. **Мета дисципліни** – формування у студентів здатності до аналізу екологічних наслідків господарської діяльності, вивчення особливостей управління та організації виробничих процесів з урахуванням екологічної складової, а також надання їм знань, що дозволять майбутнім фахівцям вести ефективну цілеспрямовану роботу з охорони довкілля і відновлення природних ресурсів, визначення напрямів екологізації будівництва.

15. Зміст дисципліни:

Модуль 1. «Соціально-екологічні та економічні засади раціонального природокористування»

Змістовний модуль 1. Екологічний моніторинг та аудит. Управління в галузі природокористування, планування та екологічне нормування..

Тема 1. Предмет, завдання і наукові основи раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища.

Тема 2. Природні ресурси, їх оцінка в системі раціонального природокористування.

Змістовний модуль 2. Екологічний моніторинг та аудит. Управління в галузі природокористування, планування та екологічне нормування.

Тема 3. Екологічний моніторинг. Екологічне законодавство.

Тема 4. Управління та планування природокористуванням і охороною природи, екологічне нормування

Модуль 2. «Механізми управління природокористуванням та якістю довкілля»

Змістовний модуль 3. Економічні збитки від антропогенного впливу на довкілля. Відтворення природних ресурсів. Економічні проблеми знешкодження, утилізації, та

використання відходів.

Тема 5. Рациональне використання і охорона природних ресурсів: земельних, водних, біологічних, рекреаційних ресурсів, надр.

Тема 6. Відтворення природних ресурсів: флори, фауни, ландшафтів, поліпшення якості довкілля, атмосфери, водних ресурсів.

Змістовний модуль 4. Економічний механізм охорони довкілля. Ринкова економіка і раціональне природокористування

Тема 7. Фінанси природокористування та ефективність їх використання.

Тема 8. Ринкова економіка і раціональне природокористування. Міжнародний досвід вирішення екологічних проблем.

16. Перелік знань та практичних навичок по закінченню вивчення дисципліни:

Студент повинен знати наступні питання:

- поняття природних ресурсів, класифікацію ресурсів за призначенням;
- орієнтуватися в глобальних екологічних проблемах та масштабах впливів підприємств різних галузей промисловості на навколишнє середовище;
- знати структуру екологічного законодавства України, види та методи оцінки збитків від антропогенного впливу на довкілля;
- володіти поняттями: «плата за природні ресурси», «екологічна ліцензія» «екологічний паспорт підприємства», «екологічна експертиза»;
- методику визначення розмірів плати за спеціальне використання природних ресурсів, екологічних податків за забруднення навколишнього середовища, порядок проведення екологічного аудиту, основні аспекти природокористування в зарубіжних країнах.

Студент повинен вміти:

- визначити економічну ефективність природоохоронних заходів;
- дати оцінку природних ресурсів;
- використовувати базу екологічного нормування;
- визначати суми екологічного податку за викиди забруднюючих речовин в атмосферу, водні об'єкти, розміщення відходів у навколишньому природному середовищі;
- заповнювати форми екологічної звітності та розраховувати розміри зборів і інших екологічних платежів;
- орієнтуватися в питаннях екологічного законодавства України;

Мова навчання: українська

17. Рекомендована література

Базова

1. Блажкевич Т.П. Економіка природокористування: навчально-методичний посібник/ Т.П. Блажкевич, В.В. Волочков. – Житомир: Видавництво «Житомирський національний агроекологічний університет», 2008. – 424 с.
2. Економіка природокористування: Підручник / О. І. Фурдичко [и др.]. - К. : Аграрна освіта, 2009. - 256 с
3. Інженерна екологія. Аспекти енергозбереження : Навчальний посібник / В. В. Снітинський [и др.] ; Львівський національний аграрний університет. - Львів : Апріорі, 2008. - 221 с.
4. Мельник Леонід Григорович. Економіка природних ресурсів : Навчальний посібник / Л. Г. Мельник, І. М. Сотник, О. Ю. Чигрин. - Суми : Університетська книга, 2010. - 348 с
5. Основи екології та економіка природокористування. Курс лекцій. Практикум / О.М.Царенко, О.О.Несветов, М.О.Кадацький. – Суми: ВТД «Університетська книга»,2007.

6. Сільськогосподарська екологія : Навчальний посібник / Міністерство аграрної політики України ; ред. В. О. Головка. - Харків : Еспада, 2009. - 624 с.

Допоміжна:

1. Закон України Про охорону навколишнього природного середовища // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 41, ст.546.
2. Земельний кодекс України (ВВР), 2002, N 3-4, ст.27).
3. Водний кодекс України (ВВР), 1995, N 24, ст.189).
4. Кодекс України про надра (ВВР), 1994, N 36, ст.340).
5. Лісовий кодекс України (ВВР), 1994, N 17, ст.99).
6. Закон України Про тваринний світ (ВВР), 2002, N 14, ст.97).
7. Закон України Про охорону атмосферного (ВВР), 1992, N 50, ст.678).
8. Закон України Про екологічну експертизу (ВВР), 1995, N 8, ст.54).
9. Податковий кодекс України (ВВР), 2011, N 13-14, N 15-16, N 17, ст.112)
10. Аніщенко В.О. Основи екології : Навчальний посібник / В. О. Аніщенко. - К. : Кондор, 2009. - 148 с.
11. Біоенергетичний потенціал лісостепової і поліської зон України та перспективи його використання: монографія /за заг. Редакцією д.с.-г.н., проф., чл.-кор. УААН В.І. Ладики. – Суми: Університетська книга, 2009. – 304 с.
12. Бойчук Ю.Д. Екологія і охорона навколишнього середовища : Навчальний посібник / Ю. Д. Бойчук, Е. М. Солошенко, О. В. Бугай. - 4-те вид., випр. і доп. - Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. - 316 с.
13. Грицик В. Екологія довкілля. Охорона природи : Навчальний посібник / В. Грицик, Ю. Канарський, Я. Бедрій. - К. : Кондор, 2009. - 292 с.
14. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища : Навчальний посібник / В. С. Джигирей. - 5-е вид., випр. і доп. - К. : Т-во «Знання», КОО, 2007. - 422 с.
15. Дубас Р.Г. Економіка природокористування : Навчальний посібник / Р. Г. Дубас. - (2-ге вид., стереотип.). - К. : КНТ, 2009. - 448 с.
16. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження нв природне середовище / за заг. Ред.. професора в.В. Тарасової: Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 276 с.
17. Екологія та автомобільний транспорт /Ю.Ф.Гутаревич, Д.В.Зеркалов, А.Г.Говорун. – К.: Арістей, 2006.
18. Економіка природокористування [Текст] : навч. посіб. для студ. екол. спец. / С. В. Мельник. - О. : Наука і техніка, 2012. - 223 с.
19. Економіка природокористування [Текст] : навч.-метод. посіб. для студ. екон. ф-ту за спец. 7.050201 "менеджмент організацій" / О. В. Садченко [та ін.] ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - О.: Астропринт, 2011. - 184 с.
20. Екосередовище і сучасність. Т.7 Екологічне законодавство України та його гармонізація з європейським правовим полем: Монографія / Доргунцов С.І., Хвесик М.А., Горбач Л.М., Пастушенко П.П. – К.: Кондор 2007.
21. Кизима, Раїса Антипівна. Екологія : Навчальний посібник / Р. А. Кизима. - Х. : Бурун Книга, 2010. - 304 с.
22. Клименко М.О. Моніторинг довкілля : Підручник / М. О. Клименко, А.М. Прищепа, Н. М. Вознюк. - К. : ВЦ «Академія», 2006. - 360 с.
23. Мельник Л.Г. Екологічна економіка. - Суми: ВТД «Університетська книга», 2006.
24. Міронова Н.Г. Екологічна стандартизація і сертифікація : Навчальний посібник / Н. Г. Міронова, Г. А. Білецька. - Львів : «Новий Світ -2000», 2006. – 140с.
25. Сухарев, Сергій Миколайович. Техноекологія та охорона навколишнього середовища :

Навчальний посібник / С. М. Сухарев, С. Ю. Чундак, О. Ю. Сухарева. - Львів : «Новий Світ -2000», 2008. - 256 с.

26. Шматько В. Г. Екологія і організація природоохоронної діяльності: навч. посібник / В. Г. Шматько, Ю. В. Нікітін // (2-е вид., стереотипне). – К. : КНТ, 2008. – 304 с.
27. Ross McKittrick. Economic Analysis of Environmental Policy. - University of Toronto Press, 2011. - 257с. // точка доступу: <http://books.google.com.ua/books?id=h-7vG9-qI0sC&printsec=frontcover&hl=uk#v=onepage&q&f=false>

Інформаційні ресурси

1. Інтернет-освіта і спілкування (кафедра фінансів СНАУ) / сторінка кафедри фінансів Сумського національного аграрного університету // [електронний ресурс]. - Точка доступу: <http://dn-sau.sumy.ua>
2. Экологическая экономика / Библиотека Нижегородского государственного архитектурно-строительного университета // [електронний ресурс]. - Точка доступу: http://www.bibl.nngasu.ru/electronic%20resources/uch-metod/ecol_economy.php
3. Доповідь про стан навколишнього природного середовища у Сумській області / Державне управління охорони навколишнього природного середовища в Сумській області // [електронний ресурс] . - Точка доступу: <http://eco.sumy.ua/environment.html>
4. Офіційний веб-портал Верховної Ради України // [електронний ресурс]. - Точка доступу: <http://rada.gov.ua/>
5. Sustainable agriculture // [електронний ресурс]. - Точка доступу : <http://www.oecd.org/tad/sustainable-agriculture>
6. Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії // [електронний ресурс]. - Точка доступу: <http://uk.wikipedia.org/>
7. Електронний репозиторій Сумського НАУ // [електронний ресурс]. - Точка доступу: <http://repo.sau.sumy.ua/>